

LIFE15 CCM/DE/000138
LIFE PEAT RESTORE

„CO₂ emisijų sumažinimas atkuriant nusausintus ir degraduojančius durpynus Šiaurės Europos lygumoje“

2016–2021 metais įgyvendinamą projektą iš dalies finansuoja Europos Sąjungos LIFE programos Klimato politikos paprogramė (Klimato kaitos švelninimas), Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir projekto partneriai.

Projektą finansuoja

Projekto koordinadorius

Projektą Lietuvoje vykdo

LIETUVOS
GAMTOS
FONDAS

LIETUVIŠKOS DURPĖS
DURPIŲ ĮMONIŲ ASOCIACIJA

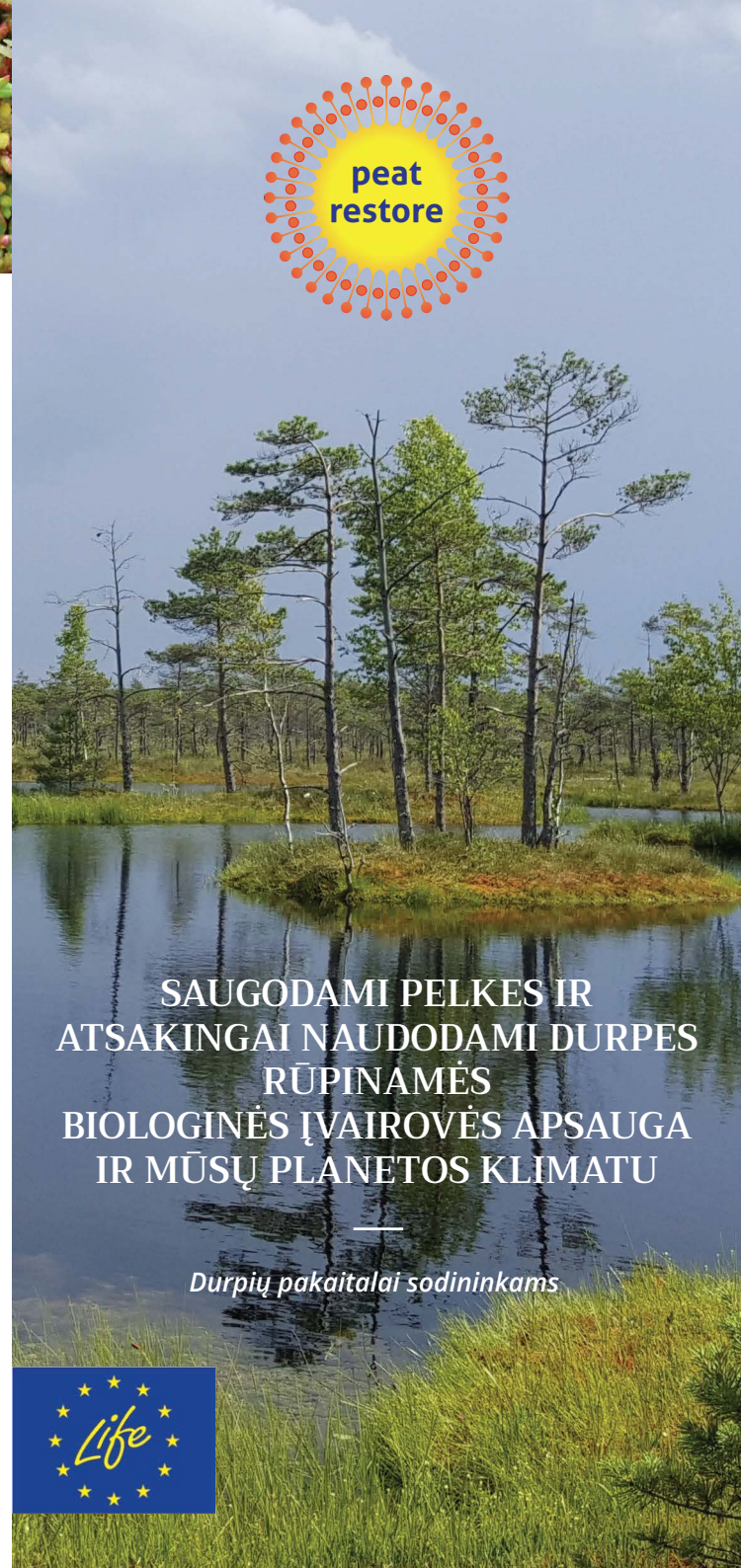
LIETUVOS GAMTOS FONDAS
Algirdo g. 22-3, LT-03218 Vilnius
Tel. 8 5 2310700,
Faks. 8 5 2310441
El. paštas info@glis.lt

Daugiau informacijos:
www.life-peat-restore.eu/lt

Kodėl turime išsaugoti pelkes?

- Durpėse sukaupta apie 550 gigatonų, t. y. 30 % planetos dirvožemiuose esančios anglies ir apie 10 % gėlo vandens išteklių.
- Kaupdamos organinę anglį (durpių pavidalu) pelkės reguliuoja šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ypač anglies dioksido – CO₂) balansą ir švelnina visos planetos klimatą.
- Skaidantis nusausintų pelkių durpėms kasmet prarandama apie 2–3 gigatonų anglies atsargų.
- Pelkės formuoja vietovės mikroklimatą: didina oro drėgnumą, rūkų tikimybę, švelnina temperatūros svyravimus.
- Pelkės tarsi kempinės sugerdamos lietaus ir sniego tirpsmo vandenį reguliuoja vietovės vandens režimą, t. y. saugo apylinkes nuo staigių potvynių ir sausrų.
- Pelkių augalija ir durpių klotas – natūralūs valymo įrenginiai, gerinantys apylinkių oro ir vandens kokybę.
- Pelkės svarbios biologinės įvairovės apsaugai – yra retų ir labai specializuotų pelkinių augalų, gyvūnų, grybų ir mikroorganizmų buveinė.
- Pelkės yra svarbus gamtinių išteklių (vaistinių, maistinių augalų, durpių ir kt.) šaltinis, jos svarbios estetiniu, rekreaciniu, pažinimo, sveikatinimo ir kt. požiūriais.
- Durpių klotuose išlikę augalų ir gyvūnų fragmentai, žmonių veiklos pėdsakai yra svarbūs tyrinėjant gamtinės aplinkos ir žmonijos raidą poledynmečiu.

SAUGODAMI PELKES IR ATSAKINGAI NAUDODAMI DURPES RŪPINAMĖS BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS APSAUGA IR MŪSŲ PLANETOS KLIMATU

Durpių pakaitalai sodininkams

DURPIŲ SUBSTRATAI

Durpės – natūrali organinės kilmės naudingoji iškasena.

Palengvina augalų šaknų aprūpinimą deguonimi ir vandeniu (lengvai sugeria ir išlaiko drėgmę).

Švari auginimo terpė – be piktžolių sėklų ir patogenų.

Terpė, iš kurios augalai lengvai įsisavina įterptas, tam tikru augimo tarpsniu reikalingas mineralines medžiagas.

Natūraliose durpėse negausu maisto medžiagų, kurias gali įsisavinti augalai.

Perdžiuvusį durpių substratą sunku sudrėkinti.

Dėl naujų kasybos plotų įrūšio prarandamos unikalių pelkių ekosistemos su vertingomis buveinėmis, retomis augalų ir gyvūnų rūšimis.

Pažeidžiamas hidrologinis apylinkių režimas.

Mineralizuojantis sausoms durpėms į atmosferą išsiskiria šiltnamio efektą sukeliančios dujos – anglies dioksidas (CO₂) ir azoto oksidai (NO_x).

Natūraliose durpėse negausu maisto medžiagų, kurias gali įsisavinti augalai.

Perdžiuvusį durpių substratą sunku sudrėkinti.

Ieškome durpių alternatyvų

Durpių klodas formuojasi labai lėtai – vos 1 mm per metus, todėl durpės priskirtos prie lėtai atsinaujinančių gamtos išteklių.

Durpių ištekliai yra riboti, tad nuolat ieškoma sparčiai atsinaujinančių gamtinės ar dirbtinės kilmės durpių pakaitalų.

Ką mes galime padaryti?

- Prekybos vietose teiraukimės ne durpių, o substratų mišinių, kurių sudėtyje nėra durpių arba jų kiekis sumažintas.
- Išmokime tinkamai kompostuoti organines buitines ir sodo atliekas arba įsigykime jau pagaminto komposto (su durpėmis arba be jų).
- Norėdami pagerinti dirvožemio struktūrą, palaikyti derlingumą taikykime sėjomainą su žaliosiomis trąšomis.
- Rūgščiose dirvose augančius augalus (rododendrus, šilauoges) mulčiuokime pušų žieve, spygliais.
- Orchidinius augalus sodinkime į specialiai jiems sukurtus substratus iš žievės gabalėlių, vulkaninės uolienos ir vermikulito.
- Durpinius daiginimo puodelius galima pakeisti pagamintais iš perdirbto popieriaus arba specialiai apdoroto džiovinto galvijų mėšlo. Galima naudoti ir daugkartinės plastikinės daiginimo paletes.

PASIGAMINKIME SUBSTRATO PATYS

Ruošdami mišinius augalams (ypač kambariniams) patys galime rinkti sudėtinius komponentus ir pasiekti geriausią rezultatą mažiausiomis sąnaudomis.

Svarbu žinoti auginamų augalų poreikius:

- drėgmė,
- šaknų aprūpinimas deguonimi,
- auginimo terpės rūgštingumas (pH),
- maisto medžiagos.

Atsižvelgdami į augalų poreikius galime parinkti substratui tinkamus organinės ir neorganinės kilmės komponentus:

- durpės (pageidautina minimalus kiekis),
- dirvožemis (dezinfektuotas),
- kompostas (trąša, dirvos biologiniam aktyvumui gerinti),
- sliekų biohumusas (trąša),
- mineralinės trąšos,
- medžio žievė (mulčias),
- kompostuotos pjuvenos ir medžio drožlės,
- kokosų produktai (poringumui, vandens sugėrimui gerinti),
- smėlis arba keramzitas (drenažui gerinti),
- perlitas, vermikulitas arba gelio kristalai (nuolatinei drėgmei palaikyti, aeracinėms savybėms gerinti) ir kt.

